

Locuinta Redactorului

si
 Cancellaria Redactiunii
 a in
 Strada tragatorului [Ló-
 vésszotona], Nr. 5.

Scrierile nefrancate nu se voru
 primi decat numai de la corespun-
 dinta regulari ai „Federatiunii.”
 Articlii transmis si nepublicati se
 voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
 Pre trei lune . . . 8 fl. v. a.
 Pre siese lune . . . 6 „ „ „
 Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:
 prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
 „ 6 lune 16 „ = 16 „ „
 „ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:
 10 cr. de linia, si 30 cr. taxa tim-
 brala pentru fiecare-care publica-
 tiune separat. In loculu deschis
 20 cr. de linia.
 Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 10./22. aug., 1871.

Orisonulu politicu alu Franciei se intuneca de nou. Sperantiele natiunii franceze despre unu venitoriu mai ferice incepu a disparé totu mai tare, si unu pessimismu mare a cuprinsu animele totu-roru-a. Caus'a acestoru constellatiuni dorerose consiste mai alesu in difficultatile escate in Francofurtu cu ocaziunea regularii diferiteloru puncte d'in conventiunea de pace, in refuzarea d'in partea cabinetulu prusesecu d'a grabi cu evacuarea departementeloru franceze ocupate de truppele nemtiesci, si in specia in amutiările si atacurile continue ale pressei nemtiesci. Mai e apoi de observatu, că de candu cu inceputulu conferintieloru d'in Gastein intre cancelariulu nemtiescu si ostrungurescu, si anumitu de candu s'a respanditu faim'a că intre Ostrunguri'a si Germani'a are a se inchiaia una aliantia cu privire la unu nou conflictu in apusu, organele prusesci au adoptatu unu tonu atroce si nu manifesta neci de cătu intentiunea că ele voru să se vindece ranele cauzate prin resbelulu d'in urma. Asiè unu corresponsiuntiu officiosu alu diariulu „Breslauer Zeitung“ d'ice: „Daca Franci'a ar' poté, si daca Germani'a ar' voii să porte resbelu, atunci in locu de polem'a vehementa a diarielor, amu avé, pote, asta-di a ceti buletine despre lupte. Intr'adeveru manifestatiunile agitate ale pressei au unu scopu secretu. Franci'a a inchiaiatu pace sub presiunea necessitatii, dar' in intru ea e inca totu in stare de asediulu contr'a Germaniei. D'in aceste reporte contradicatorie se explica tote relele contr'a caroru-a press'a nemtiesca lamenteza cu totu dreptulu. De acea negociatiunile d'in Francofurtu nu potu duce la neci unu resultatu, de acea se formeza sub ochii autoritatiloru franceze unu complotu (!) pentru reanessarea Alsaciei si Lotaringiei si de acea poporatiunea franceza continua, cu connivint'a totu acelor autoritati, resbelulu de guerile contr'a truppeloru nemtiesci de ocupatiune, chiaru că si pre tempulu tragatoriloru liberi (francotireurs). Guvernulu de Versali'a numera cu una mana sumele ce se solvescu că spesse de resbelu, pentru că se capete in curundu terrenu liberu in tiera; éra cu cealalta conduce cu totu-adinsulu lucrările pentru organizatiunea armatei. Cu cătu se cunoscun mai chiaru aceste reporte, cu atātu mai liniscitu se pote privi la conduit'a si intentiunile secrete ale Franciei. De alta parte inse e bine că Germani'a remane „mcralminte“ pre pitioru de bataia, si nu face concessiuni numai d'in marinositate, precum s'a intemplatu acést'a sub decursulu resbelulu contr'a communei parisiane si cu ocaziunea primeloru evacuări (!) Guvernulu francezu scie prè bine pre ce cale pote obtiené favoruri de la Germani'a, si anume pentru pretiulu concessiuniloru in favorulu interesseloru de comunicatiune a Alsaciei si Lotaringiei. Acestu-a e simburile instructiuniloru, pre cari cont. Arnim le-a dusu de nou cu sine la Francofurtu.“

Asiè dara crimele Franciei consistu in impregiurarea, că ea voiesce să si reorganizeze armat'a, si că patriotii francezi au formatu una liga, cu scopu d'a sustiené in tierete anectate amorea de patria! Deci patriotismulu natiunii franceze e, pre care nemtii lu timbreza de crima, carea trebuie pedepsita. Intru adeveru lucru de risu si de compatimitu.

Diariulu francezu „Siècle“ scrie cu privire la negociatiunile d'in Francofurtu, că tote difficultatile consistu in cestiunea vamale. Bismarck voiesce prolongirea terminulu pentru importulu liberu alu producteloru industriale d'in Alsaci'a, care espira in 1. sept., si promitte că equivalentu unele concessiuni importante, intre cari redarea unoru comune d'in Lotaringi'a. Guvernulu francezu a si submisu la una analiza seriosa acést'a propunere, dar' industriarii d'in departementele ostice, si anumitu cei d'in Vogesi si Haute-Laone, protestara contr'a veri-carei prolongiri a terminulu, pentru că acést'a i-ar condemná la ruinarea totale.

Raportulu despre proiectulu lui Rivet, in privint'a prolongirii poterii executive a lui Thiers, va veni la desbatere in septeman'a venitoria. In-
 tre ace'a Thiers se nesuiesce a împacá prin com-

promisse diferitele partite ale Adunării nationale. Unu punctu alu acestei împacări se referece la reducerea la doi ani a presiedintiei republicei. Cu privire la acestu proiectu importantu mai avemu a observá, că elu are inimici nu numai in sirurile drepte, ci chiaru si intre radicali, ba si insu-si Gambetta lu combatte cu vehemintia, d'in cauza că prin elu e asigurata pre lungu tempu viet'a Adunării nationale, pre candu intentiunea radicaliloru consiste in dissolverea neamenata a camerei monarchiste si in publicarea alegeriloru noue pentru una constituinta. Se si scie degiá, că d'intre membrii comisiunii 9 sunt contr'a si numai 6 pentru proiectulu d'in cestiune, cu tote aceste inse, dupa scirile mai reciinti d'in Parisu, e siguru, că se va realisá unu compromissu si asiè proiectulu lui Rivet se va redicá la valore de lege cu unele modificatiuni.

D'in Gastein primimu scirea despre unu proiectu de complanare in cestiunea căliloru ferate romane, séu mai bine despre insielatiunea Strousbergiana. Se d'ice adeca că guvernulu romanu ar' fi gat'a — nu scimu la mandatulu carui-a, la alu camerei séu la alu domnitorului — a platí actiuniloru, despoiatu si sedusi de Strousberg si compani'a, 5 percente in locu de 7½, éra consortulu va fi obligatu a construí călile ferate neterminate inca, fara că guvernulu romanu să i se impuna greutáti noue. Nu se scie inca, daca Bismarck va aprobá acestu proiectu, că-ci, dupa tote comunicările si buletinele d'in Gastein, cestiunea căliloru ferate incepe a deveni una cestiune eminaminte romana, si Bismarck nu voiesce numai a ajutá la parale pre Ujest si Ratibor, ci se nesuiesce mai alesu a scuti pre Hohenzollernulu d'in Bucuresci contr'a veri-carei eventualitati si a-i intari tronulu care incepe a se clariná. Relativu la atitudinea cancelariulu austriacu Beust in acést'a cestiune afflamu, că elu, precum mai innainte asiè si acum'a tiene strinsu la conventiunea de Parisu, séu mai bine la actulu additiunалу alu acestei conventiuni, care opresce veri-ce interventione unilaterale a vre-unei poterii europene in Roman'a. Dupa scirile d'in urma ale diariulu vienesu „Presse“, primite d'in Gastein, negociatiunile intre Beust si Bismarck nu voru duce la neci unu resultatu, si a dou'a convenire a monarcloru e forte dubia. Deci se speramu că tiarulu Vilhelmu si cancelariulu seu voru duce cu sine d'in Gastein convingerea, că in mani'a toturoru reporteloru amicabile d'intre curtea de Vien'a si Berolinu, Austri'a totu-si nu se degradeza pana a se face instrumentu viltu pentru interesele prusesci, mai alesu candu aceste sunt unu conglomeratu de consideratiuni dinastice si financiare.

De candu a venitu la potere noulu guvernulu alu liberalulu Zorilla, preste tota Ispani'a, aguduita de agitatiuni revolutionarie, s'a estinsu unu spiritulu de pace, si nelitirile reactiunii paru a fi incetatu, séu celu putienu sunt aproprie d'a incetá cu totulu. — Scirile ce ni vinu de unu tempu incoce d'in acést'a tiera, maltrata de agitatiunile pretenditoru de tronu si alti aventurieri, acum'a sunt mai imbucuratorie, si mai alesu dinasti'a se simte mai liniscita in presinte, candu este incungiuurata de iubirea poporulu ce i-a cascigatu-o actualulu cabinetu liberale că prin minune. Pe candu mai innainte tier'a intrega ferbeá de unu elementu revolutionariu, si la totu momentulu se acceptá erumperea vulcanulu, cabinetulu lui Zorilla, resolutu a se radiemá numai pre iubirea poporulu ispaniolu setosu de libertate, a redusu contingentulu de armata si pre tote dílele introduce mesurile cele mai salutare pentru bunastarea poporulu.

A XI. Adunare generale

a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu, tienuta in Fagarasiu in 7 si 8 auyustu a. c.

Siedintia II. de la 8 augustu a. c.

(Fine.)

La ordinea dílei urmeza raportulu comisiunii bugeta-

*) Vedi Nr. 83 si 84 ai „Fed.“

rie. Dlu Ionu Codru Dragusianulu cetesce postu de postu intregu bugetulu statoritu de comisiune, aretandu totu-odata că in comisiune s'au fuitu si unu vota separatu alu unei minoritati in privint'a punctulu I. d'in proiectu: 400 fl. v. a. remuneratiune pentru secretariulu I. că redactoru alu foiei „Transilvani'a“ si că aceea si-a rezervatu dreptulu a-si face propunerea sa in adunarea generale.

Incepundu-se desbaterea generala asupra proiectulu bugetariu, protopopulu Metianu areta că nu affa in bugetu nici unu stipendiu menitu pentru juristi, de cari inca totu fmai avemu mare lipsa. Dinsulu propune că aceste stipendie se se creedie d'in sum'a menita pentru salariulu cancelistulu Asociatiunii si in estu modu juristii respectivi se se oblighe a lucrá in cancelari'a Asociatiunii. Professorulu d'in Blasiu Marinu face propunerea, că stipendiulu menitu in bugetu pentru unu elevu de agronomia si silvicultura se se destineze numai pentru agronomia.

Dupa ce la desbatere a supra acestoru cestiuni ma ièu parte Dni D. R. Racuciu si Borcea, I. V. Rusu si Gremoiu, Macelariu face propunerea, se se inchiaie desbaterea generala a supra proiectulu; ceea ce se si primesece de adunare, si propunerea lui Metianu se primesece in principiu, că se se creedie stipendie si pentru juristi remanendu, că isvorulu loru se se creeze la desbaterea speciale, éra propunerea lui Marinu remane a se discutá la desbaterea speciale.

Trecundu-se acum'a la desbaterea speciale referentulu comisiunii I. Codru Dragusianulu propune postulu I: 400 fl. v. a. remuneratiune pentru secretariulu I. că redactoru ala foiei „Transilvani'a“.

Aici si-cere cuventulu Dlu adv. d'in Mediasiu I. Pop'a si in numele minoritatií desfasuira votulu separatu alu acelei-a afirmandu, că intentiunea Asociatiunii la infintierea foiei „Transilvani'a“ n'a fostu alt'a, decâtu că prin aceea se se pota aduce si venitu materialu fondulu Asociatiunii si si venitu spiritualu pentru publiculu cetitoriu romanu. Esperienti'a tempulu trecutulu ni areta, că foia „Transilvani'a“ pana acum'a nu numai că nu a adusu Asociatiunii nici unu venitu materialu, dara d'in contr'a pre totu anulu deficitu; castigu spiritualu inca n'a adusu pentru că foia se redigeze astu-sfelu încatu acum'a nici nu o mai cetesce nime, dreptu aceea nici nu mai e cu cale că se se mai sustiena foia d'in partea Asociatiunii astu-feliu cum este acum'a, si dreptu aceea propune incetarea foiei „Transilvani'a“ si prin urmare si stergerea postulu de 400 fl. va. că remuneratiune pentru secretariulu I.

Aici se nasce o desbatere infocata. Advocatulu Ionu Romanu, Visarionu Romanu si Rusu areta cătu de neintemeiate sunt parerile minoritatií, de ora-ce Asociatiunea transilvana nu este banca de cascigu materialu, ci scopulu ei este curatu intelectualu: literatur'a si cultur'a poporulu romanu si că astu-feliu noi nu avemu d'a acceptá de la edarea foiei ce-va cascigu materialu, ci singuru numai celu intelectuale, chiaru si alte Asociatiuni cu multa mai latite că Asociatiunea nostra inca nu au nici unu venitu materialu de la foiele ce le edau si nici cerca asiè ce-va. Ce se atinge inse de folosulu spiritualu alu foiei, acelu-a, ce se atinge de ramulu istoricu a fostu destulu de interessantu si in alte privintie asemenea.

Iosifu Puscaru vorbesce pentru propunerea lui Pop'a.

Dr. Borcea face in privint'a acestei cestiuni propunerea că postulu 1. si alu 2. d'in proiectu, adeca remuneratiunea de 400 fl. v. a. a secretariulu I. si remuneratiunea de 400 fl. v. a. a secretariulu II. se se contraga intr'unulu staverindu-se numai pentru unu secretariu salariulu anualu cu 600 fl. v. a., care apoi se fia obligatu a redige si foia Asociatiunii.

Dr. Nicolau Popa sustiene propunerea minoritatií, Visarionu Romanu si I. Romanu pledeza pentru sustinerea foiei.

Dupa acest'a Dlu George Baritiu desfasuira punctele sale de vedere d'in cari au purcesu la redigerea foiei si areta greutáti cu cari a trebuitu se se lupte la redactarea ei, de ora-ce de una parte a trebuitu mai totu-de-un'a se lucre numai d'insulu singuru in ea, fiindu că publiculu scrietoriu nu i-a intinsu nice unu sacursu spiritualu, si de alta parte d'insulu la primirea redactatiunii si-a oferitu collucra-rea numai si singuru ce se atinge de partea istorica, de aci a urmatu că in foia nu a potutu se apará materie variate pentru tote clasele publiculu si apoi noi se nu acceptamtu de la d'insulu, că se fia asiè dicundu unu „Tausendkünstler“ se scria totu feliulu de materie in foia pentru că aceea nu o pote; e destulu de trista, că publiculu scrietoriu nu

l'a agitată într-un nimic cu concursul său spiritual, căci d'insulă cu plăcere ar fi publicat toate operatele. Responsabilitatea cea mai mare cade pe umerii romani, care s'au crescut cu stipendii d'în partea națiunii și acum areta atât de desinteresată pe carieră liberală; simțindu d'insulă mai de multă aceste greutăți și-a dat demisiunea mai de multe ori în mână adunării dară nu i-a fost primită, d'insulă ar fi voitu de mult să se libereze de această responsabilitate grea, ce i jace a sup'ra-si, deci acum și-repetesce de nou demisiunea sa și se roga că adunarea se i-o primască și foia să se redigeze de aci înainte în Sabliu în sinulă comitetului. După această Dlu Baritiu esind d'în sala, părăsesce adunarea.

Po p'a mai vorbesce pentru votul minorității, era Codru pentru votul majorității.

Macelariu face propuneri formale să se încheiea desbaterea, er' în privința votării să se purcedă la votisare nominală.

Inchierea desbaterei se primesce și redactorul Alexandru Romanu susține propunerea lui Macelariu în privința votării nominale, că asie publicul se pota scf totu de un'a pre acei-a ce voru ruinarea scopului Asociațiunii.

În urm'a acestei-a avocatul I. Popa în numele minorității recede de la propunerea sa și astu-feliu remane numai propunerea lui Borcea.

Adunarea decide, că demisiunea dlui Baritiu nu se primesce.

Mai remane singura propunerea lui Borcea la desbatere, că aduca să se stăveresca salariul numai pentru un secretariu cu 600 fl. v. a. care apoi să redige și foia „Transilvani”.

Nicolau Densusianu combate propunerea lui Borcea că nepractică și că un'a ce e îndreptată chiar în contr'a statutelor. I. V. Rusu dechiara, că și da demisiunea de secretariu alu II. dacă se va primî propunerea acest'a.

Nicolau Strevoiu susține propunerea lui Borcea.

În fine Visariou și I. Romanu, susținându în principiu propunerea lui Borcea, facu următorea propunere nouă: „Pozițiunile d'în bugetu de câte 400 fl. v. a. pentru fiecare d'în cei doi secretari ai Asociațiunii să se primască cu acela adausu, că în casu cându Dlu George Baritiu totu-si ar mai insiste pe langa demisiunea sa, comitetul să se autorisatu a dispune cele de lipsa pentru redigerea foiei provisorice până la cea mai de aproape adunare.”

Alutanu dechiara propunerea lui Borcea de una dilema prin care de o parte voiesce să sileasca pe Dlu Baritiu a repasi de la redacțiunea foiei, și de alta parte a esoperă edarea foiei în Sabliu.

I. Rusu se roga de nou a i se primî demisiunea, era Macelariu recomanda propunerea lui V. și I. Romanu.

Cerându-se d'în partea majorității, că a sup'ra propunerii lui Borcea să se votiseze nominală, notariatul conscrie membrii presenti și constatându-se numărul de 50 inși se purcede la votisare nominală și propunerea lui Borcea se respinge cu 35 voturi contr'a 15.

Se pune la votisare apoi propunerea lui V. și I. Romanu care se primesce cu majoritate.

Dlu secretariu II. dechiara, că și-reserva dreptul de a susține séu retrage demisiunea sa după ce se va fi votatu bugetul.

Se cetesce apoi o depesă telegrafică venită de la Dlu Antinescu, profesoare în Ploiești, prin care acestu-a aduce urările sale Asociațiunii romane, și o telegramă de la Dlu avocatul d'în Abrudu I. P. Harsianu, prin care acestu-a sciințea adunarea, că ofere în favorulă academiiei romane de drepturi 200 fl. v. a.

Ambele telegrame se primescu d'în partea adunării cu urări viue de „să traiesca.”

Fiindu timpulă înaintatu ședinți'a se suspinde la 2 ore d. m., anunțându-se continuarea ei pre 5 ore d. m.

Redeschidându-se la 5 ere ședinți'a, Dlu I. C. Dragusianu continuu raportulă seu bugetariu.

Remuneratiunea de 200 fl. v. a. pentru cassariul Asociațiunii se primesce.

Pentru înmulțirea bibliotecii Asociațiunii se prevede în bugetu o suma de 100. fl. va.

Spesele cancelariiei Asociațiunii cu 200 fl. v. a. se primescu.

Vine apoi pusețiunea bugetaria: 300 fl. v. a. remuneratiune pentru un scrietoriu stabilu în cancelari'a Asociațiunii. A s p'ra acestui punctu se încinge desbatere.

Macelariu propune, că d'în sum'a acest'a să se creedie 2 stipendii pentru juristi, cari apoi să se deoblegati a implinî lucrările de cancelisti în cancelari'a Asociațiunii.

Nicolau Densusianu e în contr'a acestei propuneri d'în motivulă, că Asociațiunea pretinde cu dreptu de la tinerii, caroru-a li ofere stipendii, că d'insii să se califice câtu mai bine în ramulă de sciință pentru care sunt destinați, ajunge înse ore Asociațiunea de scopulă acestu-a, dacă tineriloră meniti li impune și sarcine? Este sciutu, că lucrările cancelariiei sunt forte multe, și prin acest'a noi numai amu rapî timpulă celu liberu alu tineriloră, care d'insii aru trebî să-lu aplice pentru studiu, e deci de parere, că de stipendiele ce dă Asociațiunea să nu se lege nici una sarcina de cancelaria.

I. V. Rusu este asemenea în contr'a adausului lui Macelariu, era Servianu Popoviciu pentru.

Punându-se propunerea lui Macelariu la votu — se primesce cu majoritate.

Comisiunea bugetaria propune a se creă doue stipendii de câte 400 fl. v. a. pentru doi ascultatori de filosofie.

V. Romanu e de parere, că unu stipendiu d'în aceste să se fia menitu pentru unu ascultatoriu de pedagogia în strai-netate. Se primesce propunerea comisiunii.

Se primesce crearea a duoru stipendii de câte 400 fl. v. a. pentru doi ascultatori de politechnică.

Comisiunea propune unu stipendiu de 350 fl. v. a. pentru unu ascultatoriu de agricultură și silvicultură.

Macelariu propune urcarea stipendiului de la 350 fl. la 400 fl. v. a., ceea ce se primesce. Marinu propune, că

stipendiulă să se fia menitu numai pentru unu ascultatoriu de agricultură, dară nu și de silvicultură; Codru Dragusianu propune d'în contr'a, că stipendiulă acestu-a să se creedie numai pentru silvicultură.

Se decide, că stipendiulă acestu-a să se fia menitu numai pentru silvicultură.

Se creedie mai încolo trei stipendii de câte 50 fl. v. a.; trei stipendii de câte 50 fl. v. a. pentru trei studenți de școle reale; patru ajutorii de câte 50 fl. v. a. pentru patru sodali de meseria calificați de a se face maestri; și diece ajutorii de câte 25 fl. v. a. pentru diece invetiacei de meseri'a.

Comisiunea mai propune și crearea unui stipendiu de 50 fl. v. a., pentru unu elevu la școlă comercială, ceea ce se primesce.

Macelariu face propunerea, că la împartirea stipendiiloră să se adauge clausulă, că stipendistii să se deoblige prin unu reversu subscrisu de ei, că după absolvirea studiiloră voru servi în patria în câtu voru află postu corespondietoriu. — Se primesce.

Se decide, că și corporatiunile respective persoane morale, în casulă dacă sunt membri ordinari ale Asociațiunii să se pota bucură de dreptulă votării în adunările generale ale Asociațiunii prin câte unu reprezentante alu seu legitimat.

În privinți'a locului unde să se tiena în anulă venitoriu adunarea generală, fiindu acuma adunarea invitată și la Sabesiu și la Oresti'a se decide a se tiena în Sabesiu, fiindu că și invitarea mai întâiu s'a facutu de acolo.

Fiindu-se agendele adunării, dlu presiedinte, în cuvinte caldurose, multimesce locuitoriloră d'în Fagarasiu și giuru pentru iubirea, cu care au îmbraciatu adunarea și pentru caldurosulă spriginu ce l'au aflatu în adunarea generală de acum'a și potesce una revedere fericită la Sabesiu pre anulă venitoriu.

Avocatul I. Romanu multimesce presiedintelui pentru conducerea cea întieptă și cu tactu a agendelor adunării, urându-i unu „să traiesca.”

Cu aceste ședinți'a se încheie la 7 ore d. m.

Ser'a se dede unu balu elegantu în sal'a otelului „Cetatea Parisu” în folosulă fondului Asociațiunii Transilvane, la care luă parte unu publicu numerosu atâtu d'în romani, câtu și neromani.

Resultatulă a fostu unu venitu frumosu pentru Asociațiune.

Cu aceste se finire festivitățile d'ileloră de 7. și 8 augustu d'în Fagarasiu, ce au lasatu multe impresiuni în animele membriloră și ale ospetiloră Asociațiunii.

De langa Muresiu, in 3/15 aug. 1871.

Cu mare dorere cetii în „Telegrafulu” Nru 61, sub titulu „Turda superioară” o lamentare serioasă atâtu în respectulă unoru amplotiati cunoscuti mai de multu de instrumente servile în manile antagonistiloră nostri seculari, câtu și în respectulă școliloră natiunale. Eu me interesezu mai tare de

FOISIORIA.

Beusiu 30. iuliu, 1871.

Finis coronat opus.

(Fine.)

Sbiciuindu peccatele, d'ice: Sementiele perirei cari totu-de-un'a au ruinatu pre Romani, neintielegerea, cosmopolitismul și confessionalismul fanatic, să se nimicească cu totul. Cosmopolitismu nu ni trebe, nu e pentru noi, e spre întârdiarea noastră; lingusirea nu însufre romanesca, nu convine cu caracterul unu barbatu liberu și consciu de sine, este mai multu caracteristică a omeniloră debili de angeru, servili și neromani. Ce nu se casciga prin virtute și barbatia, prin resoluțiune și constantia, ci numai prin cersfă și d'în grafiă, este numai trecutoriu, fără esențiă și lumina, depinde de la bunulă placu alu puternicului îngamfatu. Cosmopolitismulă este o ciurma lipitosa, forte periculosa, cu atâtu mai tare, dacă ea a cuprinsu sufletele aceloră oari sunt la conducerea unu poporu, cu distingere înse la creșterea tinerimei acelu poporu.

Morbulu celu mai mare și mai periculosu, care s'a versatu de straini de antagonistii nostri seculari pre corpulu națiunii romane, și care aici cu distingere se manzează de unii calugări, este asie numitulă „confessionalismu.”

Vai și amaru de acelu poporu, certa și perire în sinulă acelei națiuni, carea stă sub suflete încinse de morbulu acestu-a. La acelu poporu numai pote fi vorba de libertate, unire, înflorire și progresu! Departati, deci de tempuriu d'în sinulă Bihorului pre cosmopoliti, lingai și confessionalisti; marcați-i cu ura și disprețiu și însemnați-i în șfrulă Ephialților și alu Erostratiloră; căci Bihari'a vré și trebe să se fia un'a curată și romani!

Finesce apoi disertatiunea sa cu: Înainte deci pre drumu oblu, cu arme legale Romaniloră Bihoreni, în unire și concordia, cu resoluțiune și constantia, aparandu drepturile, cari cu sudore și sacrificiu le-amu recasigatu, revindicandu

cele rapite și încatusiate de vitregimea seculoră! Înainte aparandu cu sange și avere beseric'a, în care au crediutu și pentru care s'au luptatu și au moritu stramosii nostri; un'a suntemu de sange, romani, și unu Ddieu avemu în ceru și pre pamentu, pre al t u l u nu reconosemu, și pre acestu-a unulu lu-adoramu în beseric'a noastră strabuna resaritenă!

Era suna music'a și se veselesce animale cu o piesa mandra romani: „Tre Floricele.”

Acum după programu eră să urmeze unu dialogu interesantu și acomodat; nu s'a tîenutu înse, nu sciutu pentru ce, pote pentru neatentiunea conducatorului, séu și d'în alte motive mai înalte; de scusa pentru această neordine, neci vorba. În loculu acestui dialogu a dechiamatu Virgiliu Tomiciu un'a d'în fulminantele lui Brutu-Catone-Hori'a.

Sal'a d'în nou se aduce în vibratiunea cea mai mare, căci puterniculă coru vocalu intonéza: „Paseric'a” un'a d'în tre poesiile cele mai mandre lirice ale lui Bolintineanu. Aplause că ploia, iunele Georgiu Sfarlea dechiama după ace'a cu gustu și gesticalatiune înmascută și nimerita, balad'a. „Molvil'a lui Burcelu” de V. Alessandri secerandu aplause multe și buchete frumose.

Sgomotulu se asedia și unu cantu doiosu și totu-si plinu de potere: „Suspiniulu” cantatu solo de Mihaiu Ferlieviciu, ne înaltia și cufunda anim'a, se joca cu simțimintele noastre, că viforulu cu nai'a, că zefirulu cu odorulu floriloră. Tinerulu acestu-a asie desvolta unu „tonu-afundu”, — basso — puternicu și frumosu, încātu rara-i este parchi'a.

Servesce nu numai spre onorea patriiei, ci și spre onorea națiunii sale romane, asie au marturisitu și toti strainii competinti, căti l'au auditu.

După atâta atentiune încordată și materia serioasă a urmātu satir'a: „Jidanulu erou d'în resbelulu franco-teutonicu”, compusu și peroratu de Simeouu Fl. Marjanu, unulu d'în tre tinerii alesi ai Bucovinei. Placere generală, aplause prelungite și ploia de flori a seceratu autorulu.

Pentru încheiarea a mai cantatu corulu vocalu mersulu ostasiloră romani d'în Besarabi'a: „Drumu bunu”, cu strofă însemnată: Aidu cu Dlu santulu, aideti preste Prutu, să pazimu pamentulu, care l'amu avutu!

Conducatoriulu încheia productiunea prin una multimita scurtă.

Publiculu se departeaza mangaiatu și îmbucuratu d'în sala, până candu corulu musicalu esecuteza unu mersu natiunala.

Acestea au fostu supremulu, în ce s'a concentratu productiunea și activitatea societății de lectură în anulă acestu-a. Mai multe și mai frumose s'ar poté produce, dacă ar fi o conducere corespondietoria, liberă de ori-si-ce scurțări, terorizări și restringeri — și aceste pote că încă aru lipsi, dacă conducatoriulu n'ar fi pré interessatu de alte cele, ce necessarmente sunt spre împedecarea productiunii și activității tinerimei.

Pre langa tote aceste junimea n'a suferitu a fi coruptă, s'a nesuitu după poteri a dá espressione sincera despre zelulu și activitatea sa curată, nobilă și natiunala. Nu mai pucina recunosciință și multumita, se cuvine și civiloră romani de aici, pentru că au spriginutu cu caldura și însufletire, că totu-de-un'a acest'a productiune publică; că au concursu d'în tote anghurile și prin acest'a au datu noua potere, au însufiatu curagiul, însufletire și speranție tinerimei nostre întră continuarea neîntreruptă, cu resoluțiune și constantia a lucrului începutu, a detorinței sale, și întră îndestulirea așteptăriloră, cari le asedia asta-di națiunea romani în tinerimea sa.

Ser'a apoi s'a arangiatu în padurea orasiului unu balu în favorea academiiei romane de drepturi; venitulă se pare a fi 120 fl. Numai Romani au participatu.

Nu potu fini această corespondință fără a accentuă ver'a anulă acestui-a, pentru că pote neci candu n'a fostu Bihari'a, adusa în miscare asie viua și natiunala, sub venturile ghiatișe ale presintelui, că acum.

Teatru romani și adunare grandioasă, impunatoriă în Orade; deschiderea solemnă a casinei romane și ședințiă publică literară, rară și șgomotosă în Beusiu.

Domne dă și secerisiu manosu!

Unu advocatu.

*) Vedi Nr. trecutu alu „Federat.”

scolele noastre naționale, și în respectul acestuia voi spune părerea mea, că unde jace reul, de școlă noastră nu pote înflori, și me va iertă și unu și altu, dacă me voi atinge și de câte o persona.

Sustinererea și înflorirea unei școle atârna în loculu primu dela zelulu preoților nostri, în alu doilea dela sprigirea inteligenței române, în alu treilea dela ingrijirea forului politicu și în urma și dela poporu, că ore cum înbracisidia acestu institutu necesariu de învetiamentu popularu, adeca școlă.

Poporul nostru e dela natura bunu și blandu, și e gafa spre îmbracisidarea a totu ce e bunu și folositoru pentru d'insulu, și în specia pentru școla, numai să aiba conducători buni. Preoții sunt cei d'antăi conducători ai lui și apoi urmeza inteligenții laici cu influența, cu pricepere și cu stare buna. Acești doi factori, dacă si-vor dă mana și se voru spriginu unulu pre altulu nu numai cu gur'a ci și în faptă, nu numai cu vorbe îmbarbatorice ci și cu fapte generose imitatorice, sacrificandu pentru școle naționale dacă ei cu adevăratu zelulu naționalu voru caută tote medilocelle, prin cari să adune ajutorie și să radice în totu anulu câte o școla buna în câte o comuna, mergundu însuși în faci'a loculu și convingundu-se despre starea lucrulu, asié potu contribui multu la înflorirea școlilor române și fara sprigineria politică, carea este numai ingerința străina, celu pucinu se potu falf naționali conducători, că școlă e productulu naționalu independentu. — Ore preoții respectivi și inteligenții laici d'în „Turda-superiore“ datu-si-au man'a în susatins'a causa? lucra ei ore ce-va pentru înflorirea școlilor noastre? Dorere, că nu! Neci acei-a nu potu fi escusati, cari se intereseza numai de școlă lor comunala și de aceea care se afla în stare mai înfloritoria, pentru-că nu e destulu a se interesă numai de școlă sa propria, ci totu preotulu și totu inteligentulu laicu este obligatu a se interesă de înflorirea toturor școlilor acelu-a-si tractu unde vede că e lips'a mai mare, acolo să sara intru ajutoriu, că tota comuna română să aiba o școla buna că-ei toti suntema fiii unei națiuni și trebuie să ne dora inim'a caude vedemu pre unii frati ai nostri în starea cea mai debila intelectuală. Si ore ce este causa, de nu lucra respectivii în întielesulu îndegatatu? Este nepasarea atătu a unoru preoți, cătu și a unoru inteligenți de a lucra în interesulu poporulu. Sciu, că unii preoți se escuza cu aceea, că venitul lor e forte micu, că acestu-a numai cu mare necasu și lupta trebuie să-lu scota dela poporu, și asié dara nu potu să mai îngreuneze pporulu și cu alte contribuiuri! Inse escusarea n'are locu, dacă nu fi-aru lipsi zelulu naționalu, și în casu dacă pre langa totu zelulu nu aru poté reusi cu planulu lor în interesulu școlei, apoi să n sara intru ajutoriu inteligenții laice cu auctoritatea ei ori de amplotiatu, ori de avocatu, ori de proprietariu mare, și să întrebuintieze tote medilocelle pentru ajungerea scopulu, — atunci rezultatulu va fi siguru.

Resultatulu acestu-a lu cunosc eu însuși d'în propri'ama esperința. Prin întrevenirea mea, sprigiuindu pre preotulu respectivu, carele eră în depopularitatea cea mai mare înainte poporulu seu, în restempu de doi ani și diumetate s'a facutu nu numai școla, ci și o beserica în cutare comuna, și eu n'am contribuitu mai multu de 5 fl. pentru școlă; zelulu și munc'a inse au contribuitu la implinirea celor-a-lalte, numai trebuie să calea aflata!

Asié dara tota vin'a o punu pre înteligenții d'în Turda superiore, că unele școle de acolo cadu în ruine. Învinovatescu în specie pre dlu advocatu Orbonasiu d'în Reginu, carele înzestratu cu talente bune, omu fara copii, înzestratu cu o avere frumosica, că școlele naționale nu înfloriscu, că dumnealui că deputatu sinodalu nu lucra nimic'a în interesulu școlilor. Ei domnule! nu. pentru aceea te-a alesu poporulu de deputatu, că să te preambli până la Sibiu și era inderetru, ci că să lucră în interesulu besericei, care stă în legatura strinsa cu cultivarea poporulu prin înflorirea de școle bune! În virtugiulu venitulu celui bunu, ce-lu tragi dela poporu, mai aduti a-minte și de sortea trista a poporulu și înzestreza-lu cu școle mai bune. Intr'o lana de vei sacrifică o dfl, doue, pentru causa școlei, nu ti-a scadea venitul advocatulu!

Asemenea avemu în Reginu unu înteligențu cu capacitate și auctoritate mare, dlu A. Trombitasiu; acestu-a inca cătu ar' poté lucră în causa școlei naționale, inse nu-lu vedemu să faca vre-unu pasiu că să dăe sucursulu potințiosu preutntmei! Nu-i pasa neci unu picu de școlă, s'eu de natiunea sa. Numai economi'a i stă în capu, de alte celea vedea santulu! E domnilor! dacă sunțeti asié de cu nepasare facia cu natiunea-vi, apoi să nu ve mirati, dacă natiunea nu pote înaintă în cultura și în nimic'a; să nu ve mirati apoi, dacă natiunea la tempulu seu nu ve va bagă în seama. Ar' trebui și dlu Trombitasiu să se intereseze mai tare de beserica și de școlă, că-ei dumnealui inca au gustatu vr'o cătu-va ani d'în fondulu „Franciscu Iosefianu“ unu stipendiu bunisioru. Ar' fi ingratitudine d'în partea sa a fi nepasatoriu facia cu beserica sa.

Nu potu lasă neamintitu nici pre domnulu I. G. Maieru, proprietariu, carele inca ar' poté lucră multu în causa școlastica. D-sa și misca tote celea și ar' face mai multu, dara present'a protopopulu Crisanu în Reginu l'impedeza de a contribui mai multu la înflorirea școlei centrale de acolo, pentru-că neci-de-cum nu-lu trage anim'a a dă ce-va sub man'a acelu protopopu. Ar' fi tempu, că acelu protopopu să se departeze odata d'în cerculu de

a cum, că-ei și beserica și școlă aru înaintă spre înflorire. Nu-si: 6r' loculu lui să imple prin membrulu suplentu urmatoriu în ordine.

Dara asié jacu tote morte. Namai departarea lui totală și definitivă va aduce alta directiune în acestu protopopiatu. Să nu se amagesca dnii d'în Blasiu s'eu Oradea-Mare, că dacă Blasiulu l'au judecatu pre protopopulu respectivu la încetarea funcțiunei sale pre unu anu, apoi tote aru fi delaturate că-ei dupa trecerea acestu anu, cu vehemencia mai mare se va începe viet'a desfranta și persecutiunea personală, D-sale nu-i pasa de beserica și școlă, ci de aceea mai tare, că unde se face Geschäft-ulu celu mai bunu cu cai; s'eu candu e assentare, că să scapămu jficioirii dela catania? atunci și pung'a ni se imple! — De-o-cam-data destulu!

Unu creștinu bunu.

Articlu de lege XVIII. d'în anulu 1871. despre regularea comunelor.

(S'a sancționatu în 7 iuniu, 1871. S'a promulgatu în amendou camerele ale dietei în 10. iuniu, 1871.)

(Urmare)*

§. 39.

N'au dreptu de alegere:

- ostasii, cari s'ervescu în faptă în statulu armatei (marinci belice), precum și militanții în statulu activu;
- cei ce sunt în prinsore preventivă pentru vre-o faptă criminală;
- cei ce s'au condamnatu pentru vre-o faptă criminală dela publicarea sentinței condamnatorice pre cătu tiene pedeps'a;
- cei ce stau sub concursu (crida);
- funcționarii de statu și municipali, dacă nu plătescu în comuna alta dare, de cătu darea dupa venitulu salariiloru lor.

§. 40.

Minorenii și cei de sub curatela, cari posedu în comuna avere nemiscatoria, se reprezenta la alegere prin tutoru, respective prin curatoru, 6r' femeile, corporatiunile institutele, societățile, firmele asisderea cu avere nemiscatoria în comuna, prin plenipotentiatu.

Altmintea dreptulu de alegere se pote eserce numai prin îndreptatitulu și numai în persona.

§. 41.

List'a alegătoriloru, și inca unde sunt cercuri electorale, dupa cercuri electorale, o compune unu comitetu esmisu prin corporatiunea reprezentativă d'în registrele de dare de pre cei mai de aproape doi ani decursi și d'în alte date.

List'a compusa în ordine alfabetica se espune în cinci dfile spre vedere la casa comunala și se rectifică prin comitetulu esmisu pre bazea observațiuniloru intrate în alte 5 dfile urmatorice.

Primari'a publica prin spunero, afisiu, placatu) s'eu în altu modu usitatu ace'a: că în care dfl se pote privi list'a numeloru și până candu se potu dă observațiunile.

§. 42.

Se pote alege de reprezentante comunale: în comunele mice și mari fia-care locuitoriu comunale maioreni, care are dreptu de alegere în întielesulu §§-loru 38. și 39. cu exceptiunea acelor-a, cari tienu în arenda beneficiile publice ale comunii s'eu stau în alta relațiune contractuală cu comun'a;

în cetăți (orasie) cu consiliu regulatu totu insulu, carele este îndreptatitu la alegere de deputatu dietale, dacă totu o-data scie scie și cetf.

§. 43.

Membrii corporatiunii reprezentative, cari vinu sub alegere se alege totu la trei ani pre 6 ani.

D'între cei alesi cu ocasiunea prima la espirarea celoru trei ani primi, esse afara totu membrulu alu doile prin tragere de sorte facuta separatu pentru fia-care cercu electoralu.

6r' pre venitoriu totu la 6 ani voru est suplentii (§. 44.) si acei-a, cari au implenitu degiă cei 6 ani prescisi. Tragerea sortii o face presedintele în adunarea generală.

Reprezentantii repasiti se pota realege.

§. 44.

Celu ce si-pierde starea de reprezentante în urm'a deciziunei nulificatorice a comitetulu verificatoriu (§. 53.), mai departe celu ce intr'aceea more, s'eu si-pierde capacitatea de reprezentante, (§. 39. b. c. d.) s'eu se alege de primariu comunale și în fine celu ce abdica dela reprezentatiune, loculu acelu-a — dacă a intratu în corporatiunea reprezentativă pre bazea contributiunei — lu ocupa că membru suplente celu ce urmeza în ordine că platitoriu de dare mai mare; dacă mandatulu si-l'a capetatu prin alegere, loculu lui lu-ocupa dupa ordine membrulu suplente care a capetatu cu ocasiunea alegerei mai multe voturi.

§. 45.

Celu se s'a alesu de reprezentante în mai multe cercuri electorali; va reprezenta cerculu desemnatu de elu în-

*) Vedi Nrii 82 și 83 ai „Fed.“

§. 46.

Dacă se alege unulu, care degiă e membru alu corporatiunei reprezentative pre bazea contributiunei, și-si pastreza calitatea de membru alesu, în loculu lui pasiesce celu ce urmeza în ordine că platitoriu de dare mai mare.

§. 47.

Diu'a de alegere:

se defige în comune mice și mari prin suprefectu (szolgabiró), în cetăți cu consiliu regulatu prin vice-comite.

Terminulu se pote defige numai dupa ce s'a compusu, respective rectificatu (§. 35.) și publicatu list'a celoru ce plătescu mai mare dare.

§. 48.

Alegerea se întempla prin cedulice (bilete) de votasare pre langa însemnarea publică a numelui votantiloru.

Dacă cedulic'a de votasare contine mai multe nume, de cătu căți membri este îndreptatita a alege comun'a respective cerculu electoralu, numele scrise în urma nu se ien în socotela.

Dacă d'între acei-a, cari estu-modu aru fi alesi cu numerulu celu mai micu alu voturiloru, mai multi au capetatu voturi egali, despre aceea, că care se fia reprezentante: decide sortea trasa prin presedintele alegerei.

§. 49.

Alegerea în masa, că presedinte electorale:

o conduce în comune mice și mari suprefectulu (szolgabiró);

în cetăți cu consiliu regulatu vice-comite — în casu de împedecarea acestor-a, suplentii delegati spre acestu scopu prin jurisdicțiune;

6r' alegerea dupa cercuri, cătu unu delegatu alu corporatiunei reprezentative că presedinte electorale.

Alegătorii la începutulu alegerei desemna langa presedinte 4 barbati de încredere d'între sine.

Dacă nu vreu a se folosî de acestu dreptu, pre barbati de încredere i denumece presedintele.

§. 50.

Alegerea într'o comuna, și unde sunt cercuri electorali, într'unu cercu electoralu nu pote tiene mai multu de una dfl. În cetăți se începe la 8 ore demaneti-a și se termina la 6 ore ser'a; în comune se începe și se termina în tempulu desiptu și publicatu conformu prescrișelorulu celu pucinu cu 8 dfile mai înainte prin suprefectu (szolgabiró).

De la acestu terminu încolu nu se mai potu primi voturi.

Alegerile trebuie să se termine în 3 dfile pentru tote cercurile comunii singuratece.

§. 51.

Scrutiniulu se face în publicu și se duce unu protocolu despre acest'a.

Dacă se intrerumpu numerarea voturiloru, protocolulu și cedulele de votare se închidu în urna, care se sigileza prin presedintele de alegere și celu pucinu 2 barbati de încredere.

Resultatulu votării lu-publica presedintele de alegere numai de cătu în faci'a loculu, și despre procederea sa face raportu detaiatu corporatiunei reprezentative.

6r' list'a reprezentantiloru alesi se publica numai de cătu.

§. 52.

Plansorile relative la actulu de alegere, seu observațiunile facute contra alegibilității (capacității de a fi alesu) a reprezentantulu alesu: se dau la comitetulu verificatoriu în terminu de 10 dfile computatu de la alegere.

§. 53.

Comitetulu verificatoriu constă d'în 2 membri, alesi d'între reprezentanti înainte de alegere prin corporatiunea reprezentativă, d'în 2 membri numiti d'între reprezentanti în comunele mice și mari prin suprefectu (szolgabiró), 6r' în cetățile cu consiliu regulatu prin vice-comite și d'în totu atăti'a suplentii.

Presedinte în comune mice și mari e suprefectulu (szolgabiró), în cetăți cu consiliu regulatu vice-comite, respective substitutii lor delegati spre acestu scopu prin jurisdicțiune.

Actuariulu și referentele comitetulu e notariulu.

Siedintiele i sunt publice.

§. 54.

Decisiunile comitetulu verificatoriu în terminu de 5 dfile dela admanuare se potu appellă la jurisdicțiune, care în întrebările controversate decide cu putere definitivă.

§. 55.

Dacă s'a terminatu alegerea în comuna, respective în cercurile electorali pre totu-indenea, suprefectulu, respective vice-comite, fara a privi la procederea în cursu a comitetulu verificatoriu, conchiama corporatiunea reprezentativă nouă, ace'a o dechiara că constituită, și dacă urmeza restauratiune generală de oficiali, defige terminulu acelei-a.

§. 56.

Presedintii de alegere și barbati de încredere stau sub scutul speciale alu legii.

In privința securității personale se voru poté applica normativele, cari se applica la alegerile de deputatu distale, si delictete comise se pedepesescu dupa prescriesele legii electorale.

(Va urmă.)

Vascon, 17. aug. 1871.

Onorate Domnule Redactoru !

In nrulu 81—549 alu „Federatiunei“ intr'o corespundintia d'in Vascon cu subscripțiunea „unu Bihoreanu“, fiindu-mi atacata person'a, in interesulu adevărului trebuie să răspund, d'in care cauza cu onore te rogu, dle Redactoru, că răspunsului meu să binevoiesci a-i dá locu in foia D-tale, unde fusei atacatu.

Nu-lu potu urmări pre corespundintie pre calea expectatiuniloru, cari i inspira ur'a naționala, pentru-că asié Dumnedieu, precum si fia-care Romanu, care me cunosece mai de aproape pote sci, că frecările naționale le urescu d'in anima, si că cunoscundu interesulu comunu magiaru-romanu, aceluia numai d'in amorea fratiesca i sperediu unu-victoriu mai frumosu, pentru aceea dara la corespundintia amintita voiescu a raspunde obiective, si predau lucrulu asié, precum corespunde mai sinceru adevărului.

Petru Popu, preotu gr. resaritenu, fiindu delatiunatu de gidan'a S. I. inaintea jurasorelui M. F. — că a injuratu pre mentiunata cu cuvinte netrebnece si a atacatu-o in cas'a sa propria, pentru că intr'o di de dominoca a cernutu grau, si candu dins'a pre numitul preutu l'a facutu atentu, că nu are dreptu in casa sa propria a o atacá, acestu-a, petrunsu de furia a datu cu petiorulu cátra respectiv'a gidana, d'in mana carei-a a aruncatu apoi ciurulu si cu cuvinte neomenose a indrumatu-o in patri'a sa.

Dlu P. P. a fostu deci acusat, că a vatematu sanctiuni casei unei cetatiene pacinice, si person'a acelei-a ilegalmente o a amenintiatu.

In urmarea acestei acuse, jurasorele M. F. a citatu inaintea judecatoriei, pre 29. iuniu, pre calea notariala, atátu pre suplicanta, cátu si pre acusat, inse acusatulu a declarat taritu inaintea notariului, că nu se va infacisá, că cu elu judecatori'a nu pote dispune, despre ce notariulu respectivu a facutu relatieune jurasorelui.

Dlu preotu in d'f'u susu-numita, venindu la Vascon la tergulu de septemana, dupa-ce am acceptatu inca doue ore preste or'a determinata, ce i s'a fostu pus spre infacisare, am tramisu la d'insulu pre persecutorulu S. J. cu indrumarea, că aducundu-i aminte despre citarea facuta, să se infacisiede inaintea judecatoriei, inse la acést'a a facutu de nou declararea că d'insului judele nu-i pote impune, si de are ce-va cu elu să-i tramita aceea in scrisu.

La asié felu de portare ce caracterisedia modestia clericala, n'am avutu altu de a face, decátu a-lu indrumá pre persecutore cá pre P. P. numai decátu să-lu aduca inaintea mea, ce s'a si intemplat, dupa-ce mai inainte Domnulu P. P. a ruptu sinoralu de pre vestmintele persecutorelui; asié-dara vice-vers'a s'a intemplat, nu asié cum stá in corespundintia, că persecutorulu ar' fi ruptu vestmintele de pre preotu.

Escortatulu acusat, atátu in privința acusei in contr'a lui facuta, cátu si in privința, că au aretatu nesupunere facia cu ordinatiunea oficiala, a fostu ascultat prin jurasorele M. F. despre ce s'a luat protocolu, ce elu de buna voia la subscrisu, aceea afirmare dara, că ar' fi fostu fortiatu la subscriere, folosindu cea mai frumoasa expresiune, e nedrepta — precum nu e drepta nici aceea, că nu ar' fi sciutu cuprinsulu protocolului, fiindu că cuprinsulu aceluia i s'a esplicatu in limb'a romana.

Dupa ascultare, dlu P. P. a fostu opritu d'in partea mea de a mai comite atare violentia, si pentru urgisit'a lui portare, care n'a fostu cea de antáia, dogenindu-lu l'am eliberatu.

Acést'a e species facti, la care nu cá fiulu lui Bende-guz, fára cá sincerulu vigilatoru alu legiloru — si nu in contr'a unui fiu alu lui Traianu, ci in contr'a unui individ, care se opune ordinatiuniloru mai inalte am intreprinsu afacerea mai susu descrita, pre care pentru aceea cá porta salariu, a carui merite si corespundintele destulu de bine le cunosece, nici cu unu gradu nu-lu cunoscua a fi mai multu decátu celu mai simplu plugariu. Neindoiu ast'a lu dore pre dnulu „Bihorianu“ (care mai bine s'ar' fi potutu numi Zarandanu) fiindu că intre elu si salariu este una gingasia relatieune, inse mie, cá unui oficiante, ori cátu mi-pare de reu in asié felu de impregiurári nu totu-de-un'a potu luá in considerare gingasiele relatiuni, cu atátu mai tare nu acolo, unde pre cont'a aceluia-a trebuie se jertfescu autoritatea legiloru.

Pre corespundintele Bihoreanu lu-impunge aceea, cá sum tineru, si mi-ié in dubietate maturitatea.

Cea d'antáiu necontentitu me incercu a o devinge, ce se atinge de a dou'a lu-asigurediu pre corespundintie, cá datulu atestatului meu de maturitate nesmintitu este asié de multu cá si alu lui.

Atát'a pre corespundintia d'in Vascon, acum'a să-mi permiti, Domnule Redactoru, cá pre Domnulu corespundintie „Bihorianu“ să-lu rogu, in numele amarei fratiesci,

sé nu se incerce a luá sub aperare faptelu disprețuite numai pentru aceea, fiindu că acele sunt comise de unu fiu alu lui Traianu, nu atace pre unu oficiante, care si-implinesce missiunea cu acuratetia, numai pentru aceea, că e magiaru, si nu si-bata jocu de unu cetatianu, care asié legalu, cátu si naturalmente e egalu indreptatitu cu elu, precum o face aceea in corespundintia cu expresiunea de Iczig. Că dieu! pote fi aproape tempulu in care, daca poporele eterogene ce se afla intre cele patru fluvie, nu se voru aliá*) in amore, si nu si-voru cunosece situatiunea, nici palosiulu lui Haduru, nici sabi'a lui Traianu, nici toiagulu lui Moisé nu-i va mantui de acelu comunu momentu, ce l'a sapatu ur'a naționala, pre care o natiune straina batandu-si jocu va scrie odata epitafulu „aci odihnescu sinucisii.“

Géza Kosztkam p.

VARIETATI.

*(Inventiuni noue de insielatiune.)
Unu tieranu d'in Karmacs, (com. Zala) primise d'f'ele trecute una epis'ola de la fiulu seu Alessandro, soldatu in regimentulu 6. de artileria, pre care nu-lu vediu de multu, si care i scrie, că jace bolnavu in spitalu, dar' se semte fericitu a fi facutu cunoscint'a unui medicu militariu, care i apromise, că pre langa unu onorariu bunu, lu-va eliberá de la militia. Parintele, in estasulu seu de bucuria, că éra-si si-pote vedé pre fiulu seu, si-castigá cu mare greutate banii trebuintiosi in summa de 225 fl. v. a. si caletori numai de cátu la Pest'a. Dupa instructiunea, ce i s'a datu prin epistola, tieranulu stétu la 7 ore demaneti'a la port'a museului. Cu ce-va mai tardiu veni unu barbatu imbracatu bine, in etate de 55—60 ani si apropiandu-se de tieranu, lu intrebá „cá dora accepta dupa fiulu seu? la ce acestu-a, dandu-i raspunsu positivu — strainulu necunoscutu indrumá pre bietulu parinte cá se merge cu calea ferata de cai pána la cas'a orfanala, unde lu-astepta fiulu seu. — Tieranulu facu precum i s'a d'f'us. Inaintea casei orfanale stá unu altu individu necunoscutu, care se recomandá cá medicu si spuse cá fetiorulu e forte bolnavu si pentru aceea nice nu e iertatu se vina afara, asigurá inse pre bietulu omu cá va eliberá pre fetioru de la militia. Tieranulu prinsu in cursa, scosesse banii si i dedú presumtivulu medicu, care-voi a-i impacetá; nu preste multu dedú bietulu parinte pre langa pachetu si una epistola, cu care dise cá-lu-va poté afla in edificiu „Neugebäude.“ Tieranulu se departá cu mare multumita; mai tardiu inse i trecú prin minte cá ar' fi bine se numere banii, desfachu deci pachetulu, inse in locu de bani aflá una cola de papiru; deschise apoi epistol'a si spre marea lui mirare vediu, cá in epistola nu e scrisu nemicu. Veditendu-se astu felu insielatu, se grabise a face aretare la capitnatulu cetatii.

*(Secriiulu santului Ambrosiu.)
Foi'a italiana „Perseverenza“ scrie cá cu ocaziunea sepatureloru, ce s'au facutu in criptele besericeie vechie a lui santu Ambrosiu, s'ar' fi aflatu trei secrii cu remastiele Santului Ambrosiu, Protasiu, si Trovasiu. Despre acesta descoperire s'a insciintiatu numai decátu archiepiscopulu de la Milanu, carele d'impreuna cu mai multi preuti se dusera in fati'a locului. Secriurile erau pline de apa. Scheletele fure scose, si fára a se scrutá mai de amenuntulu genuinitatea loru se pusera pre una masa de parada. Preutii, cari erau de fatia, si-au casegatu sticle, si le amplura cu apa d'in seciuri — pote — pentru a face mai scie Ddieu ce minuni; observandu acést'a archiepiscopulu i oprí, si astu-felul ei fusera siliti a-o torná éra-si in seciuri, spre a dá mediciloru si chemiciloru ocaziune de a face cercetári cu ap'a. — Este de insemnatu cá despre descoperire se insciintia si pap'a.

*(Numerulu ospetiloru de la scaldede d'in Boemia) se urcá — precum cetimu in una foia germana — la unu numeru forte insemnatu, si anume: Scaldede de la Carlsbad, pána in 10. augustu, au fostu cercetate de 15,336 persone; scaldede de la Teplitz le au folositu 9681 de persone, celea de la Marienbad 7204; — asemenea contingentu mare dau si scaldede de la Franzensbad si Iohannisbad, cea d'antáiu fu cercetata de 6804 ér' cea d'in urma de 1211 persone.

*(Impurmutulu romanu.)
Subscrierile pentru imprumutulu nou, precum anunciamu in nrulu treculu alu acestui-a diurnalu s'a inchisu; summ'a de 78, milioane de franci e degiá pre deplinu acoperita. Resultatulu favorabile este cu atátu mai imbucuratori, cu cátu casulu de facia este celu d'antáiu, candu guvernulu apellá la tiera, in cestiuni financiare, si tier'a raspunde cu demnitate la

*) Nu voimu să dubitámu in sinceritatea Dlui Kosztkam si de aceea lu intrebámu si noi cu tota sinceritatea cá să ni spuna, cá ore care d'intre noi a portatu si porta inca vin'a de acést'a dorita aliantia nu se pote efaptu? si cu tote cá ni cunoscemu situatiunea, totu-si, in locu să ne apropiámu, ne departámu totu mai tare unii de altii? — Noi credemu, cá Romanii, chiar si in acelu supremu si funestu momentu, ce va veni fára indoiela, odata a supr'a capetelor nostre, voru poté díce, cu consciintia curata si liniscita: „Noi amu strigatu, dar' vocea nostra a fostu desconsiderata; li-amu intiusu man'a de impacatiune, dar' ei ne-au respinsu; si acum? acum la tine apellámu, Domne, să ajuti dreptáti si să pedepeseci pre cei vinovati!“ — Red.

apelulu guvernului. Subscrierile se impartira in modulu urmatoriu: Diferite subscripțiuni private 15,350,000 franci, Banc'a Romaniei 9,000,000 fr., Jacques Poumay 6,500,000 fr., S. Halfon si filii 5,200,000 fr. N. Germani si filii 3,800,000 fr., T. I. Negroponte 3,500,000 fr., Sechiari Bădocanachi si Deroussi 4,200,000 fr., Calergi si Nicocla 3,050,000 fr., Fratii A. H. Elias 2,200,000 fr., S. Ioanidi 2,200,000 fr. Christo Georgiiff 2,100,000 fr. Unu sindicatu alu diferiteloru casse reprezentate prin Banca 5,900,000 fr., Cass'a de depuneri 15,000,000 fr., sum'a 78,000,000. — Maioritata Dloru subscribenti, precum dovedescu numele, este neromana, cu tote acestea inse banii sunt fára indoiela romanesci.

Sciri electrice.

Berolinu, 19. augustu. „Kreuztg“ afla, cá in afacerea posessoriloru de obligatiuni romane se pote sperá la una cointielegere directa intre imperiulu germanu si guvernulu principelui Carolu.

Vien'a, 19. augustu, „Tageblatt“ scrie, cá Bismarck s'ar fi exprimat, cá trebuie să accepté se veda experimentele lui Hohenwart si resultatulu alegeriloru, cá vré ore majoritatea poporatiunei să fia slava-ultramuntana séu nu.

Versalia, 19. augustu. (Siedintia Adunării naționalei) Se presinta raportulu despre proiectulu de lege relativu la recrutare; dupa acestu proiectu servitiulu militariu obligatoriu se statoreste de la 20—40 de ani; inlocuirea prin altulu se sterge; soldatiloru in servitiu (sub flamura) li se interdica esercerea dreptulu de votisare, si gard'a nationala se disolve. Cetirea raportului se primescu cu aplause. Generalulu Chanzy cetesce raportulu despre propunerea a 164 deputati, relativa la disolverea neamenata a gardei nationale. Cetirea acestui raportu inca se primescu cu aplause, si se declara de urgente: Verificarea alegeriloru d'in departementulu „Garele Ronei“ produce una desbat-re vius si, in fine, alegerile se verifica cu 404 contr'a 188 de voturi.

Vien'a, 21. augustu. Se vorbesce, cá convenirea monarciloru in Gastein totu-si va avé locu in primele d'f'le ale lui septemvre. Resultatulu conferintieloru d'in Gastein ar fi, precum díce unu corespundintie alu „Presei“ cá de acum inainte ambele poteri nu voru face nice unu pasu in vreo cestiune mai insemnata, fára una cointielegere reciproca prealabile.

Parisiu, 21. augustu, ser'a. In una brosiura, ce a aparutu aici sub titulu „Prussia in Oriinte“, se documenteza, cá Angli'a in tempulu celu mai de aproape este amenintata cu ruina totale, in tocmal precum s'a fostu preparatu acést'a ruina Franciei de cátra Germani'a. Ruinarea Angliei este necessaria pentru realizarea planurilor lui Bismarck, care inca totu se teme de una aliantia franco-anglesa. Brosiur'a díce, cá Franci'a nice-odata nu va cadé pána candu Angli'a va f'tare, si apoi adauge: Bismarck aliatu cu Russi'a va pune man'a pre Egiptu, Triestu si Antwerpen, pre candu Russi'a va ocupá Indi'a Ostica. Tractatulu respectivu ar' fi degiá subsemnatu.

Praga, 11. augustu. „Pokrok“ díce, cá pána la inceputulu lui septemvre planulu de actiune va fi pre deplinu gat'a, si apoi Hohenwart va face una mica excursiune.

Vien'a, 22. augustu. Contr'a-visit'a imperatului Austriei la tharulu germanu va avé locu in prim'a septemana a lui septemvre. Loculu de convenire nu este inca fissatu.

Parisiu, 21 aug. In Franci'a de sudu cerculeza una multime de petitiuni, cari ceru disolverea adunării naționale.

Vien'a, 22. augustu. Imperatulu a sositu asta-di demanetia aici si totu asta-di inainte de media-di Hohenwart a avutu audientia la imperatulu. Caletori'a la Gastein este éra-si dubia. „Prese“ constateza conchiamarea la Vien'a a barbatoru de incredere slavu, intre eari sunt si poloi.

Roma, 22. augustu. Membrii cabinetului, cari se afla de facia aici, se ocupa de nou cu cestiunea espropriatiunei mai multoru monasterie si episcopate d'in cetate si provinci'a romana, fára a luá in consideratiune protestele ce vinu d'in afara (Belgi'a.)

Burs'a de Vien'a de la 22. augustu, 1871.

5% metall.	61.30	Londra	120.80
Imprum. nat.	70.30	Argintu	120.—
Sorti d'in 1860	102.—	Galbenu	8.78
Act. de banca	766.—	Napoleon'd'or	9.67
Act. inst. cred.	291.30		

Propriet., edit. si red. respundiet: ALES. ROMANU.